

Tània Verge, membre de la Sindicatura Electoral de l'1-0: «Sancionar unes quantes persones per a espantar-nos a totes»

written by Ralf Streck | 28 de febrer de 2021

Entrevista a Tània Verge, membre de la Sindicatura Electoral del Referèndum d'autodeterminació de l'1 d'octubre de 2017, acusada de desobediència i usurpació de funcions, realitzada pel periodista [Ralf Streck](#) ha estat publicada, [el 28 d'octubre de 2020 a Telepolis](#), La setmana vinent, el 2 i 3 de març es realitzarà el judici si no hi ha una nova suspensió a causa de la situació originada per la pandèmia.

La repressió espanyola a Catalunya s'estén a les universitats i al professorat

Des del referèndum d'independència de Catalunya, el 1r d'octubre de 2017, hi ha hagut una forta repressió, la qual ja va quedar palesa en el període previ i durant el dia de la votació, quan les forces de seguretat espanyoles van utilitzar una [violència massiva contra votants pacífics](#). Segons observadors internacionals, això va donar lloc a una «operació militar ben organitzada» per part de les forces de seguretat espanyoles, les quals van intentar, sense èxit, impedir la votació.

Des de la proclamació de la república [per part del president Carles Puigdemont, ara fa](#) més tres anys, s'ha dut a terme una persecució judicial a diversos nivells, fins i tot professors de dret constitucional de l'Estat espanyol fa temps que parlen de «Lawfare», [una "guerra legal"](#) contra el moviment

independentista.

Telepolis va parlar amb [Tània Verge](#), doctora en Ciència Política per la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona (UPF) i professora de la Facultat de Ciències Polítiques i Socials d'aquesta mateixa universitat. Ella i altres professors universitaris també pateixen la repressió tres anys després del referèndum.

«Vam defensar les garanties del procés electoral»

El 4 de novembre a Barcelona havia de començar un judici contra tu i altres professors universitaris -que degut a la pandèmia s'iniciarà aquest 2 de març. De què se us acusa exactament?

Tània Verge: Cinc persones que van formar part de la Sindicatura Electoral del referèndum del 1r d'octubre hem estat acusades de desobediència i usurpació de funcions. Ens demanen una pena de presó de dos anys i nou mesos, que per ser superior als dos anys, implicaria ingrés a presó.

Cal subratllar que és habitual en els estats democràtics que els processos electorals siguin supervisats per professorat universitari per garantir la imparcialitat i garantir els drets de participació de la ciutadania. Quatre dels cinc membres d'aquest òrgan érem professors universitaris l'any 2017. La cinquena persona és advocada.

En un primer moment, també ens van acusar de malversació de diners públics. Aquesta acusació es va retirar perquè nosaltres no vam gestionar cap pressupost ni vam percebre cap remuneració per la nostra feina. Diverses associacions professionals de ciència política, com ara les del Regne Unit, Canadà i els EUA han considerat que el nostre processament és una persecució ideològica i una vulneració de la llibertat acadèmica. Perquè és absolutament normal que el professorat universitari faci aquestes tasques.

La UNESCO reconeix la connexió entre docència, recerca i transferència de coneixement del professorat universitari, com també ho fa el Consell d'Europa. Al cap i a la fi, no vivim en una torre d'ivori, sinó que participem en els processos socials i polítics que estudiem. És obvi que la Sindicatura Electoral era el símbol del referèndum. Per això, aquest símbol va ser atacat ràpidament per l'Estat espanyol, perquè defensàvem les garanties d'aquest procés electoral.

Amenaça de multa de 12.000 euros diaris per persona

Com és possible que hagin portat els cinc membres de la Sindicatura als tribunals, si, al cap i a la fi, després que el Tribunal Constitucional espanyol intervingués, vàreu dimitir?

Tània Verge: És una paradoxa. El Tribunal Constitucional ens amenaçà amb una multa de 12.000 euros diaris per persona i dia si no dimitíem. Ens van deixar poques hores per renunciar als càrrecs, i aquestes multes s'haurien aplicat sense necessitat de judici.

L'Estat podria haver embargat els nostres comptes corrents o el nostre habitatge en cas de no pagar la multa immediatament. Davant d'aquesta situació, el Govern català ens va demanar que dimitíssim.

Tot i la nostra renúncia, la Fiscalia General va presentar una querella que incloïa la malversació, la usurpació de funcions i la desobediència. Segons la Fiscalia, només la Junta Electoral Central té la potestat de supervisar els processos electorals, però aquest òrgan no supervisa referèndums d'autodeterminació. Nosaltres teníem el mandat de la Llei del Referèndum aprovada pel Parlament de Catalunya, que estava vigent en el moment en què vam acceptar el càrrec.

Com es pot desobeir alguna cosa si s'ha renunciat dins el termini establert?

Tània Verge: No hi va haver desobediència per part nostra ni abans ni després de l'ordre del Tribunal Constitucional. Per tant, queda clar que som una peça més de la causa general de l'Estat espanyol, el qual exerceix una repressió política arbitrària i indiscriminada contra un moviment polític. Som només un element més en la repressió contra el moviment independentista.

No érem una Sindicatura Electoral en defensa de la independència, sinó que garantíem els drets polítics de tota la població, tant dels que volien votar sí, com dels que volien abstenir-se o votar no.

La Universitat de Barcelona va ser condemnada recentment per aprovar una resolució ara fa un any, en què condemnava les sentències el judici contra els membres del Govern i els líders socials que van ser condemnats a penes de fins a 13 anys de presó per [posar urnes](#) pacíficament. Entre altres coses, la resolució demanava la llibertat immediata dels presos polítics, tal com [ha exigít reiteradament a Espanya](#) [el Grup de Treball sobre Detencions Arbitràries de les Nacions Unides](#).

Ara es criminalitzen les universitats catalanes?

Tània Verge: S'observa una repressió sistemàtica. Hi ha prop de 3.000 persones encausades. En alguns casos, les acusacions no han arribat a ser jutjades perquè les denúncies eren clarament insostenibles. Només algunes persones són jutjades en representació de tot un grup.

Per exemple, no tots els polítics implicats en l'organització del referèndum han estat acusats i condemnats. Alguns líders van ser jutjats per amenaçar el conjunt de la classe política catalana. Pel que fa al carrer, hi va haver centenars de milers de persones que van participar en les protestes i algunes d'elles han estat acusades de coses tan bèsties com terrorisme, rebel·lió, disturbis o desordres públics.

Es tracta d'un greu atac al dret de manifestació i a la llibertat d'expressió amb llargues penes de presó. Se sanciona a unes quantes persones amb l'objectiu de dissuadir tothom. El nostre cas és molt similar, però en l'àmbit universitari. Cap de nosaltres ha ocupat mai un càrrec públic. Vam ser seleccionats per formar part d'una comissió electoral per la nostra experiència acadèmica. Amb les acusacions contra nosaltres, s'ataca la llibertat acadèmica de tothom. El missatge és clar: qualsevol persona que participi en processos socials o polítics pot ser castigada i pagar-ne un preu elevat.

Els claustres universitaris solen aprovar resolucions contra el canvi climàtic, la repressió política en altres països, etc. Per primera vegada des del final de la dictadura, un tribunal intenta anul·lar un posicionament d'aquest tipus, i això pot desencadenar tot un seguit d'actuacions judicials. Tots els claustres de les universitats públiques catalanes van aprovar aquesta resolució, de manera que totes es podrien veure afectades.

«Llibertat acadèmica: també parlem de llibertat d'expressió»

Ja que s'han retirat els càrrecs per presumpta malversació, i ha caigut doncs la desorbitada amenaça de deu anys de presó. Esperen l'absolució? La presumpta «terrorista» [Tamara Carrasco](#) va ser [absolta](#) recentment. I el cap de la policia catalana i la cúpula dels Mossos d'Esquadra també van ser [absolts](#) de les [denúncies de sedició i desobediència](#).

Tània Verge: Qualsevol sentència que no sigui l'absolució serà injusta. Qualsevol altra condemna que se'ns apliqui aquí ens portarà, si cal, davant del Tribunal Europeu de Drets Humans d'Estrasburg. Pel que fa a la llibertat acadèmica, cal subratllar que també parlem de llibertat d'expressió.

El nostre cas es jutjarà en un tribunal ordinari a Catalunya i menys polititzat que el Tribunal Suprem o l'Audiència

Nacional. Per tant, pot haver-hi menys interferències polítiques. Tanmateix, atès que el nostre processament forma part de la causa general que ja he esmentat, no és possible fer prediccions sobre el resultat del judici. Una sentència de presó, naturalment, seria desorbitada, però també se'ns podria imposar una multa o la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics.

Respecte a les interaccions entre gènere i política, veus diferències entre la repressió contra homes i contra dones? És particularment destacat el [cas de l'expresidenta del Parlament, Carme Forcadell](#), que va ser condemnada a 11,5 anys de presó per un delictes de sedició sense haver format part de les decisions del Govern sobre el referèndum. En canvi, la resta de membres de la Mesa del Parlament recentment van ser condemnats només a una multa i a una inhabilitació de 20 mesos.

Tània Verge: Estem davant de dues qüestions diferents aquí. D'una banda, hi ha l'arbitrarietat que forma part del dret penal de l'enemic. Pel que fa a Carme Forcadell, és evident que el seu cas va ser segregat de la causa contra la Mesa del Parlament. Va ser jutjada al Tribunal Suprem, mentre que la resta de membres de la Mesa han estat jutjats al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Les sancions contra aquests últims també són injustes. La Mesa té el deure de permetre els debats sol·licitats al Parlament. No pot ser un òrgan censor.

Però la diferència és molt clara: si se la condemnava per sedició, Carme Forcadell rebria una llarga pena de presó. El cas contra el Major Trapero és semblant. En Quim Forn, el seu superior polític, també va ser condemnat per sedició al Tribunal Suprem com a conseller d'Interior, però en Trapero i la cúpula dels Mossos van ser absolts a l'Audiència Nacional. És a dir, els mateixos processos són avaluats de formes diferents per diversos tribunals.

Això s'aplica tant a les imputacions com a les penes

imposades. El dret penal enemic és una clara persecució política. Carme Forcadell ha estat essencialment castigada per la seva tasca anterior com a presidenta de l'Assemblea Nacional de Catalunya (ANC) més que no pas pel fet de ser presidenta del Parlament. Va ser l'ANC, entre altres entitats, qui va impulsar i convertir en massiu aquest gran moviment pacífic per la independència.

En qüestió de gènere, també observem diferències en la repressió. Ho vam veure en els violents atacs contra els col·legis electorals del referèndum, on les dones van ser magrejades i humiliades verbalment per agents de la policia nacional i pels guàrdies civils.

La repressió afecta les dones de manera diferent. Per exemple, quan finalment la Carme Forcadell i la Dolors Bassa van ser traslladades a presons catalanes, van preferir no ser empresonades junt amb la resta de presos, perquè volien ser el més a prop possible de les seves mares, que ja tenien més de 80 anys, per tal de no obligar-les a fer llargs viatges quan anaven a visitar-les. Marta Rovira, secretària general d'Esquerra Republicana (ERC), per exemple, va preferir l'exili a Ginebra per no separar-se de la seva filla. Tot això reflecteix la divisió sexual del treball que porta les dones a assumir les tasques de cura.

També vam veure, per exemple, quan tots els presos polítics eren encara detinguts a Madrid, que en aquest món patriarcal polític i mediàtic, gairebé només es parlava dels homes empresonats a Soto del Real i, en canvi, es parlava molt poc de les dones que estaven a Alcalá Meco.

Això no va canviar després del seu trasllat a Catalunya. Per això, es va iniciar la campanya #capdonaenloblit, amb l'objectiu de dirigir l'atenció dels mitjans de comunicació també cap a elles i demostrar que són personatges polítics importants, amb una enorme autoritat moral.

«El *gobierno* més progressista de la historia d'Espanya»

Com a politòloga, com analitzes aquesta repressió en el context polític actual? Espanya té ara un govern format per socialistes i per la coalició d'esquerres Unidas Podemos, un govern que depèn dels vots d'ERC per a tots aquells temes rellevants com ara els pressupostos. Però ERC té la secretària general exiliada i el president a la presó, malgrat que el Tribunal de Justícia de la UE hagi dictaminat que Oriol Junqueras té immunitat.

Tània Verge: El *Gobierno* es descriu a si mateix com "el més progressista de la historia d'Espanya", la qual cosa és molt dubtosa per diferents motius. Compta, per exemple, amb un ministre de l'Interior, Grande Marlaska, que ha estat jutge d'instrucció en casos pels quals precisament Espanya ha estat condemnada pel Tribunal Europeu dels Drets Humans per no investigar torturadors. És "genial" tenir un ministre que no investiga la tortura!

El mateix passa amb la ministra d'Economia, que s'ha socialitzat políticament a la Unió Europea i ha interioritzat la política d'austeritat neoliberal. Si aquest és el govern més progressista de la història espanyola, això diu molt de com es veu Espanya a si mateixa.

És cert que la repressió va començar sota el govern de dretes del Partit Popular, però va tenir el suport del PSOE des de l'inici. Va donar suport a tots els processaments i a l'enduriment del codi penal que es va fer *ad hoc*. Van votar també a favor de la reforma de la Llei orgànica del Tribunal Constitucional. Ara, el Tribunal Constitucional pot executar les seves pròpies sentències. L'impacte d'aquesta reforma en matèria de vulneració de drets es va veure clarament en les amenaces de multes contra nosaltres.

El TC imposa i executa, quan en realitat hauria de ser el tribunal d'empara si es considera que les sentències vulneren

drets fonamentals. Els drets fonamentals estan sent erosionats, perquè ja no hi ha una segona instància a la qual recórrer. Als judicis, la Fiscalia pot actuar d'una altra manera després de la fase d'instrucció. En el nostre cas, com en molts d'altres, les acusacions i les penes sol·licitades es van mantenir malgrat el canvi de govern.

Aquest govern de coalició té un greu problema. Al PSOE, molts dirigents i molts militants de base no comparteixen una visió diferent de Catalunya de la del PP. També hi ha una campanya brutal dels partits de dreta i de l'ultradreta Vox que volen enderrocar aquest govern.

La politització del poder judicial

Creu que és per aquest motiu que el *Gobierno*, a través de la Fiscalia, s'ha oposat a una absolució, com en el cas de la Tamara Carrasco, o ha revertit el tercer grau parcial dels presos polítics?

Tània Verge: Cert, la pregunta realment seria per què no només no ajuden a asserenar l'ambient sinó que fins i tot empitjoren la situació? Evidentment, en aquest punt podem discutir sobre la independència de la Fiscalia. El que està clar és que el Fiscal General fou designat pel cap de l'executiu després del canvi de govern. També està clar, però, que el govern no controla els fiscals de tots els nivells.

Va ser el mateix president Pedro Sánchez qui presumia en una entrevista sobre el control del govern sobre la Fiscalia. Per això no és creïble quan declara que el seu govern no pot fer res, ja que el poder judicial és suposadament independent.

En general, ens trobem amb un profund problema: la politització del poder judicial, que inclou la manera com els jutges arriben als seus llocs. A Espanya, el PP està fent més o menys el que Trump va fer als Estats Units: impedeix la renovació dels òrgans judicials per tal de no perdre la majoria. Això és absolutament antidemocràtic, perquè la

renovació ha de fer-se periòdicament, al marge de qui tingui el poder. I les majories de les dues càmeres de les Corts Generals espanyoles juguen un paper important en això.

Un altre element és la sacrosanta transició de la dictadura a la democràcia. Potser no va ser possible fer res més en aquella època, però passats 40 anys encara no hi ha hagut cap transició democràtica a les institucions estatals centrals com el poder judicial, la policia o l'exèrcit.

Hi ha també un rerefons franquista en el poder judicial que s'ha fet evident en tots els procediments. Fins i tot si el govern espanyol de coalició recorregués a l'amnistia, l'indult o altres fórmules, no hi ha cap garantia que es poguessin implementar. Algunes institucions han desenvolupat una vida pròpia i es basen en idees autoritàries.

La disputa entre els partits independentistes

Resoldran els partits independentistes les seves diferències i emprendran de nou un camí comú cap a la independència o continuarà la seva discrepància sobre quin rumb cal seguir?

Tània Verge: Està clar que es necessiten mútuament per poder governar. La qüestió principal és si la CUP també integrarà la coalició governant o si, simplement hi haurà una mena de constel·lació similar a l'anterior, però amb un equilibri de poders diferent dins el govern. No veig cap altra alternativa. Si les tres parts poguessin posar-se d'acord sobre una estratègia comuna per avançar cap a la independència, això seria una història completament diferent.

Crec que l'espai que havia ocupat Convergència i Unió primer ha d'estabilitzar-se i reestructurar-se. De moment està dividit en tres partits diferents. Això fa que sigui molt difícil per a altres partits arribar a un acord sobre un full de ruta amb aquest espai, mentre les tres formacions estiguin en desacord entre si. A hores d'ara no està clar quina tendència prevaldrà.